

Gondolatok a módszertani munkáról

Szakmai értekezlet szünetében — amolyan nem hivatalos nyilatkozatként a napi-rendi témához — mondta az egyik megyei könyvtárigazgató: helytelennek tartom, hogy különféle szakfelügyeleti, sőt szakigazgatási feladatokat kérnek számon rajtunk módszertani munka címen. Mondja meg valaki végre, mi az a módszertani munka, és hogyan kell jól csinálni.

Sikere volt, neveltünk, többen tréfás tanácsokkal álltak elő. Idéztem egyik tudós kollégánkat (ő a szakmában a konstruktív ironia képviselője), szerinte a módszertani munka leginkább a luftballon-hámozáshoz hasonlítható.

Kétségtelen, hogy a könyvtárosi munkának ez a legkevésbé tisztázott, mert — természeténél fogva — nehezen tisztázható része.

Illetékességi körét azonban elég pontosan meg lehet rajzolni s ezt meg is kell tenni. A félreértések, úgy látom, két forrásból fakadnak:

1. *A módszertani munka elnevezés a használatban elvált eredeti tartalmától és misztifikálódott, 2. kiteljesedőben van a módszertani munka tartalma és szokatlanok a benne jelentkező új elemek.*

Azt hiszem, az az egyszerű megoldás a helyes, ha a valósághoz fordulunk és könyvtárügyünk közelmúltját, gyakorlatát és a rendelkezésre álló nemzetközi tapasztalatokat vesszük szemügyre.

A könyvtári módszertani munkát a hatás oldaláról közelítve próbáljuk értékelni, tudván, hogy egy tevékenységi kör társadalmi szükségességéről és jövőbeli kilátásairól mégiscsak az mond a legtöbbet, ha kiállja a kérdések kérdését: *mi lenne, ha nem lenne?* Valóban, mi lenne?

Elindulásképpen frissítsük fel emlékezetünkben a könyvtárban tanultakat. Mindenekelőtt a módszertani munka meghatározását: „Könyvtári módszertannak nevezzük azt a kutatási területet, amelyben a könyvtári munka gyakorlati kérdéseinek a tisztázása a feladat.” (Sallai—Sebestyén: *A könyvtáros kézikönyve*. 1965. Gondolat, 64. l.) A külföldi szakirodalomban többnyire a bibliothekonomia szóval jelölik a módszertani munkát. Az idézett mű szerzői a *gyakorlati könyvtárban* és az *alkalmazott könyvtártudomány* elnevezést is helyeslik, majd kifejtik, hogy a könyvtári módszertan tudományos szintje elméleti tevékenységet, kutatást, elemzést, magas logikai készséget követel.

A lényeg tehát: a módszertanosnak a könyvtárban gyakorlati alkalmazása során felmerült kérdésekre kell választ adnia. Milyen forrásból? Először: a kodifikált könyvtárban, másodsor: mások jó, új elgondolásaiból s tapasztalataiból, harmadszor: saját kísérletezéséből és gondolataiból. Követelmény tehát, hogy alaposan tudja a könyvtárant: legyen *képzett*; ismerje a szakma újdonságait: legyen *tájékozott*; töprengjen, hogyan tehetné a munkát hatékonyabbá: legyen *aktív*.

A könyvtári módszertan működési — érvényesülési — köre magában foglalja a könyvtári munka egészét, természete szerint jelen van minden munkafolyamatban. Feladata, hogy a korszerű szakmai követelmények és a lehetőségek összhangját megkeresse. A módszertani munka a könyvtárosi tevékenységnek a társadalmi összefolyammal legszorosabb kapcsolatban álló része. *A társadalomban jelentkező újabb és újabb követelményeket folyamatosan le kell fordítania a szakma nyelvére, s az eszközkhöz és az erőkhöz mérten képessé kell tennie a szakmát arra, hogy megfeleljen az újabb és újabb követelményeknek.* Ily módon a módszertan visszahat a könyvtári elméletre, folyamatosan megújítja, gazdagítja, és egy adott társadalomra és korszakra nézve jellemzővé teszi. Ezért természetes, hogy azonos célokkal és azonos elméleti alapról kiindulva más-más fejlődési utat épít a különböző országok könyvtári gyakorlata, időről időre kemény próba elé állítva ezzel a nemzetközi szervezeteket, amelyek az eljárások egységesítésén fáradoznak. Nem túlzás a könyvtári módszertannal kapcsolatban sajátos nemzeti vonásokról beszélni. Sőt, bizton állíthatjuk, hogy minél jobb, aktívabb egy könyvtári rendszerben a módszertani tevékenység, annál több speciális (értsd: az általánostól eltérő) elem található benne egy adott időszakban.

A magyar könyvtárügy a szocialista országok könyvtárügyével tartja a legközelebbi rokonságot, az összehasonlítások során mégis azt látjuk, hogy könyvtári gyakorlatunk olyan sajátosságokkal rendelkezik, amelyek ránk jellemzőek. Példának csak a könyvtárépítési szaktanácsadást és az irodalompropagandát említem.

Kívülről nézve az a látszat, hogy nálunk jó és aktív a könyvtári módszertani munka. Mi inkább azt mondjuk, hogy érvényesülési lehetőségei között szerényen megvan.

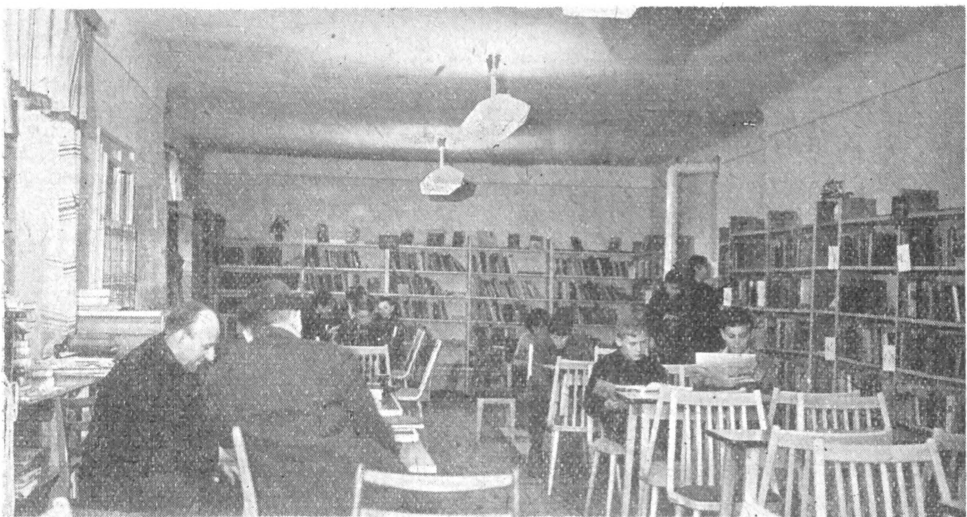
Tanulságos dolog megfigyelni a módszertani munka tartalmának időbeli változását. A megyei könyvtárosok a szovjet könyvtárügy tapasztalatai alapján alakítottak

ki módszertani gyakorlatot az ötvenes évek elején. Ebben az időszakban a módszertani munka főleg külső tapasztalatokon, vagyis *átvételen* alapult, tartalma a könyvtárak tömeges *szervezése* volt. A körzeti könyvtárak egész személyzete és, a későbbi megyei, járási könyvtárak személyzetének a többsége is kezdetben módszertani munkát végzett. Bizonyára innen ered az a még ma is eléggé általános felfogás, hogy a módszertan = vidéki szervezőmunkával. Amikor a körzeti könyvtárakból megyei és járási könyvtárak lettek, a módszertani munka sokat fejlődött, árnyaltabbá vált. Bár saját módszerét illetően változatlanul az *átvétel* szerepe maradt túlsúlyban, megjelentek új elemek is, elsősorban a *vizsgálatok*, állományelemzések, forgalomelemzések formájában. Tartalma is bővült: a lehetőségekhez képest alkalmaznia kellett a gyakorlatban bizonyos meghatározott technikai, működési minimumot. Azt hiszem, ez volt a könyvtári módszertan fejlődésének első szakasza, amely 1959—1960-ig, a falusi könyvtárak tanácsai kezelésbe adásának, a tájékoztató munka szervezett megjelenésének és a Könyvtártudományi és Módszertani Központ létrehozásának évéig tartott. Természetesen az 1960-tól számítható új periódusban jelen voltak az előző korszak lényeges elemei is, ugyanakkor azonban újabbak is felszínre kerültek. Például a *vizsgálatokban* már nemcsak a könyvtáron belüli kérdések, hanem a könyvtár és a társadalom összefüggésében jelentkező témák is szerepet kaptak. Megjelentek és elterjedtek a szakmai *kísérletek*, amelyek a külföldi könyvtártechnikai és szervezési kezdeményezések gyakorlati és helyi használhatóságát vetették próba alá. Utalok a belső munkaszervezési és a falukörzetek kialakításával kapcsolatos könyvtártelepítési kísérletekre, valamint a vizsgálatok és kísérletek alapján születő gyűjtőköri programokra. Kiépült a módszertani munka teljes eszköztára, kialakulóban vannak sajátos munkamódszerei.

Mostanra a megyei könyvtárak anyagi és személyzeti fejlődése a korábbihoz képest tagoltabb munkamegosztást tett lehetővé. A szolgálat különféle posztján álló belső szakemberek a *vizsgálatok* és *tapasztalatátadás* révén bekapcsolódtak a módszertani munkába — a saját munkakörükkel összhangban. Megkezdődött és ma is tart a módszertani munka szakosodása és ehhez a szervezeti keretek megalkotása. 1960—1967 között többször került a megyei könyvtárigazgatók munkaértekezletének napirendjére ez a téma.

A folyamat eredménye, hogy a módszertani csoportok lassan átalakulnak — divatosan fogalmazva — „*döntéselőkészítő*” és *koordinációs*” csoporttá, és most már egyre inkább az a kérdés, hogy mint ilyenek, hogyan vizsgáznak életképességből.

A hálózati tagkönyvtárak tömeges önállósodása, jobban mondva a helyi igazgatóhoz kapcsolása hamarosan nyilvánvalóvá tette, hogy a hagyományos *ügyintézési-igazgatási* szemléletű módszertani munkát fel kell váltania a szakosított *szolgáltatási* szemléletű munkának. A szakirodalomban is sok szó esett erről és a cikkek fogalmazása éles volt. A módszertanos, úgymond, akitől eddig az általános könyvtári tanácsadást kívánták meg, mint polihisztor túlhaladott jelenséggé vált! A mindenhez értés félműveltség! — és így tovább. El kell fogadni, hogy a feladatok differenciálódása,

A Perkátal Községi Könyvtár (Kabáczy Szilárd felv.)

a szakirodalom növekvő terjedelme következtében a mi munkánkban is fokozódik a szakemberre nehezedő nyomás. Csak a tudatos irányított munkamegosztás és a józan önmérséklet védhet meg attól, hogy a jól tájékozottság és a korszerűség iránti vágyunk ne homályosítsa el józan ítélőképességünket. Számos tanulmány foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy minden szakma túlinformálja önmagát, ugyanakkor nem jut elég figyelmre a más területekről érkező információkra. Fontos, hogy a szakosítás után a módszertani munka minőségi javulása következze.

A módszertani munka nálunk csak nehezen (néha inkább divatból, mint meggyőződésből) fogadja be azokat az új, más szakterületekről (pedagógiából, lélektanból, szociológiából, ügyvitelszervezésből) származó és alkalmazható elemeket, amelyek nélkül pedig egyre kétségbe vonhatóbb a hatékonysága. Arról nem is szólva, hogy ily módon elveszítheti legjellemzőbb funkcióját, azt, hogy állandó, eleven kapcsolatot tart a társadalommal, amelynek könyvtárakat tervez és alakít.

De fordítsuk másképp a kérdést: a módszertan megkapja-e a megfelelő részt az új munkamegosztásban?

Amikor pár évvel ezelőtt a módszertani munkáról, mint a hálózati központok sajátos szolgálatáról tárgyalt az egyik igazgatói értekezés, minden remény megvolt arra, hogy a közművelődési hálózatokban erősödik és aktívabbá válik a módszertani munka. Azóta a tapasztalatok és a munkaszervezetről szóló információk egyre inkább arról győzték meg, hogy sok helyen *formális lépésnek* fogták fel azt az elvet, hogy *a módszertani munka az egész könyvtár feladata*. A tünetek arról árulkodnak, hogy a tanácsi kezelésbe adással tetőződő nagy szervezési hullám után a módszertani munka elbizonytalanodott, nem talált bele szolgálatát jellegű szerepébe, amelyben az egész hálózat érdekének kellene megtestesülnie.

Mert a módszertani munka a helyi könyvtári képviselő eszköze. A könyvtárral kapcsolatos tanácsi határozatok többnyire mégiscsak könyvtárosok előkészítése nyomán születnek, s a *könyvtárosok aktivitására e tekintetben nagyobb szükség van most a tanácsok hatáskörének növekedése miatt, mint korábban volt*. Megvan-e ehhez a „döntésképesítőkből” a kellő felkészültség és a felelősségérzet?

Ha a különféle könyvtári helyzetjelentéseket, a tanácsi végrehajtó bizottságok számára készült tájékoztató beszámolókat olvassuk, egyrészt örülünk annak, hogy milyen imponáló nagyságú olvasótáborra hivatkozva érvelhetünk az intézmények helyzetének javításáért — tehát újabb és újabb olvasók ezreiért —, másrészt megdöbbenünk azon, hogy mennyire nem látunk a mennyiségi tényezők mögé, milyen *keveset tudunk mondani munkánk tartalmáról*, hatásáról, társadalmi hatókörünk szélesítésének lehetőségeiről. Gyakran ott is jelszavakat hangoztatunk, ahol már tudományosan megalapozott érvekkel is előállhatnánk. A könyvtárosok ma éppúgy, mint 15 évvel ezelőtt szorgalommal s a jó ügybe vetett meggyőződéssel dolgoznak a könyvtárak működési alapjainak kiszélesítésén és azon, hogy az intézmények javára a nyilvánosság körében megfelelő visszhangot teremtsenek. Csak az a baj, hogy a *lelkedés tudás nélkül nem röpt a magasba*. Nincsenek elég hatásos érveink azokra az esetekre és helyzetekre, amikor csak a jól alátámasztott, jól csoportosított tények ismeretétől remélhetjük egy-egy helyen a könyvtári álláspont megértését, a segítő szándék felébredését.

A szakigazgatás különböző fórumai, a tanácsok végrehajtó bizottságai most már évenként, néhol többször is kéri a könyvtárak helyzetének és eredményeinek elemzését, hogy ezen az alapon tárgyaljanak a könyvtárügy gondjairól és határozatokkal segítségük továbbfejlesztését. Mostani helyzetünkben, az előttünk álló feladatok ismeretében megengedhetetlen, hogy a tanácsi előterjesztések készítését a könyvtárosok *akárhogy teljesítendő* munkatervi — gyakran munkaterven felül — kellemetlen feladatnak tekintsék. Pedig, sajnos, a könyvtárak tanácsi beszámolóit olvasva sokszor nem tudjuk leküdeni ezt az érzésünket. Például a járási könyvtárak tanácsi beszámolóira az esetek többségében a *hevenyészetség* jellemző. Az ilyenek olvasása nem érdeklődést, hanem fásult unalmat kelt, tényszerűségüket még az évi adatszolgáltató lapról vett statisztikai számok sem tudják elhíttetni. Fontosságuk miatt elsősorban a járásokban kell a módszertani tevékenységet megjavítani.

Nyugtalanító kérdések

A megyei könyvtár mint a hálózati szakmai (továbbképzési) központja törődik-e azzal, hogy a könyvtárosok alaposan megismerjék azt a társadalmat, amelynek szolgálnak, vagy megelegészenek azzal, hogy a könyvtár a lakosság kellő százalékát olvasóként tartja nyilván?

A megyei könyvtári hálózatok módszertanos könyvtárosai szakma- és valóságismeret szempontjából eléggé felkészültek-e, hogy hatásosan tudják előkészíteni a helyi könyvtárpolitikai intézkedéseket?

A tapasztalati példák átlaga alapján nincs köszönet a kérdésekre adható válaszokban.

Mert mit szóljunk arról, hogy sok helyen a járási könyvtár intézményi önállóságának helytelen, partikuláris értelmezése következtében a megyei könyvtár csak a meghívó kíséretében kapja meg — végleges és már javíthatatlan állapotban — a végrehajtó bizottsági beszámolót, amely egy-egy járás könyvtárainak sorsát esetleg évekre eldönti. A *megyei könyvtár* mint a hálózaton belüli kooperáció vezető intézménye, jogi helyzetétől függetlenül *felelős azért, hogy a hálózatban a könyvtárügy érdekei hathatósan, színvonalasan legyenek képviselve*, s ehhez minden segítséget — a gyakorlatit is beleértve — meg kell adnia. A módszertani munka gyenge színvonalára kell gyanakodnunk, ha a könyvtár által készített előterjesztésben ilyen és hasonló a határozati javaslatok zöme: „A VB utasítsa a járási könyvtárat, hogy növelje a felnőtt olvasók számát; utasítsa a könyvtárat, hogy növelje a politikai ismeretterjesztő könyvek forgalmát; utasítsa a községi tanácsok vb-it, hogy fordítsanak nagyobb figyelmet a könyvtárakra.”

Ki ne tudná, hogy ilyenkor senki nem akar semmit, csak túlesni egy munkatervi feladaton, lehetőleg baj nélkül. A napirendi pont egy óra alatt elintézhető, a határozatok nem köteleznek semmire, csak ami egyébként is feladata a könyvtárnak. Minden tisztelet az ettől eltérő, s szerencsére szaporodó kivételeknek. A mai kivételeket azonban többségé, majd jellemző általánossággá kell szaporítani.

Fogadjuk el, hogy ez jórészt a *megyei könyvtárból kisugárzó igényességen* múlik.

További kérdés, hogy a megyei módszertani központok munkatársai többet tudnak-e a könyvtár és a társadalom viszonyáról, az igényekről, mint amit bárki megtudhat a hivatalos statisztikából, abban a tévedésben élve, hogy a statisztikának az olvasó és könyvforgalom megoszlását feltüntető adatai az igényeket jelzik.

Vegyük példának a módszertani munka körébe tartozó vizsgálatokat.

A megyei könyvtárak szinte alig végeztek *tervfeladatként kezelt állapot- vagy hatásvizsgálatot*. Ugyanakkor majdnem minden járásban folytak különféle egyéni — többnyire ötletszerűen indított — felmérések, amelyek az anyaggyűjtés után félbemaradtak s haszon nélkül elavultak.

A vizsgálatoknak meg kellene szabadulniuk attól a kezdetleges felfogástól, mely szerint elegendő az adatok összegyűjtése.

Hiján vagyunk például azoknak a vizsgálatokon alapuló tanulmányoknak, amelyek egy-egy megye vagy járás könyvtári helyzetét a társadalom életéből, fejlődéséből, céljaiból kiindulva tárják fel.

Hiányoznak a helyi igény- és szükségletvizsgálatok, amelyek a könyvtárak funkciórendszerének kialakításához, a szolgáltatások körének és szintjének tervszerű megvalósításához nélkülözhetetlenek.

Ilyen jellegű és komolyságú vizsgálatok programozása, végrehajtása feltétlenül azt kívánja, hogy a megyei könyvtár a hálózat öt éves és éves tervében mondja ki legalitásukat, ügyeljen előkészítésük alaposságára, a végrehajtás pontosságára és színvonalára.

Mi volna az, amit fontosságánál fogva támogatni javasolunk?

A *magyar könyvtárügy szociológiájáról* úgyszólván alig tudunk valamit, s a rokonterületről készült tanulmányok erről a kérdésről számunkra szinte csak általánosságokat tartalmaznak. Az olvasás társadalmi méreteiről, az igények és a közízlés alakulásáról nyert képet hitem szerint nem adaptálhatjuk kritika nélkül a könyvtárak területére. A könyvtárosokra vár a feladat, hogy a társadalom életének, fejlődési tendenciájának megismerése után felderítsék a könyvtárak lehetséges hatókörének — szerepkörének — határvonalat, s a könyvtárak életét társadalmi valóságunkhoz szabják.

A könyvtárak a szociális összefolyamat eredményei, s mint ilyenek tükrözik az általános fejlődési irányzatot is, amelynek meghatározója társadalmunk szocialista berendezkedése. S mert így van, intézményeinket csak oly módon tehetjük időszzerűvé, ha ismerjük a rájuk ható, különböző töltésű és intenzitású erőket. A könyvtárosoknak, ha intézményeinkben az idő szellemét méltóan akarják képviselni, szorosan követniük kell a társadalmi folyamat jellemző változásait. *Milyen szociális erővonalak határozzák meg ma a modern társadalomban a könyvtárak szerepét és jövőjét?* Ez az a kérdés, amelyre elkerülhetetlenül válaszolni kell, ha könyvtárügyünk elemzését végezzük és valódi eredmények érdekében akarunk dolgozni.

Elgondolkoztatók a mostanában világszerte tömegesen megjelenő kultúrszociológiák. Ezekből úgy látszik, hogy a *szabad időnek*, mint társadalmi tudatformáló tényezőnek nem kell föltétlenül pozitív hatást tulajdonítani. Másfelől utig hangzatosított állítás, hogy a szabad idő növekedésével egyre nagyobb szerep jut a tanulásnak és a művelődésnek. Melyik az igaz? Könyvtárosi hitünk szerint az utóbbi. (De ez nem hit kérdése!) A könyvtáros csak idő és könyvtár kérdésének tartja, hogy az egész

írás—olvasás-tudó társadalom a könyvtárba tömörüljön. Ugyanakkor fontos lenne, hogy a jelenlegi, többnyire konzumfogyasztás mellett ne szenvedjenek hátrányt a könyvtárakban a nívós szolgáltatások iránti egyedi igények sem.

A módszertani kutatás egyik legfontosabb feladatának mondhatjuk a következő időszakban a *könyvtárak és a társadalom viszonyának tudományos feltárását*, a szükségletek feltérképezését, a helyi könyvtárfejlesztés dokumentum alapjainak a létrehozását. Ezekről remélhetjük, hogy a könyvtári érdekeket kellő színvonalon, hatásonosan képviselhetjük a tervezés és gazdálkodás megváltozott viszonyai között.

Szente Ferenc

I R O D A L O M

- (Bereczky László): Módszertani szolgáltatások a tudományos és szakkönyvtári hálózatokban. 1966. OSZK—KMK, 177 l.
- Esterquest, R. T.: Co-operation in Library Services. = The Library Quarterly. 1961. Vol. 31. No. 1. 71—80. l.
- Guba Béla: Nehézségek a járási és községi könyvtárak kapcsolatában. Könyvtáros, 1965. 1. sz. 10—13. l.
- Kellner Béla: Módszertani munka a falusi könyvtárakban. 1965. OSZK—KMK, 120 l.
- Módszertani munka a megyei és járási könyvtárakban. Budapest, 1955. OSZK. Módszertani osztály. 18 l. (Módszertani útmutató.)
- Sallai István: A közművelődési könyvtárügy fejlődési iránya, különös tekintettel a magyar könyvtárügyre. 1968. OSZK—KMK, 49 l.
- Sebestyén Géza: Húsz év a mérlegen. = Könyvtáros, 1965. 4. sz. 187—189. l.
- Topel, M. G.: Legal Responsibility for Public Library Development. = Library Trends, 1960. Vol. 9. No. 1. 6—18. l.
- Tóth Gyula: Egy VB-ülés után... (Könyvtárosok írják.) = Könyvtáros, 1965. 5. sz. 275. l.

A közművelődési könyvtárhálózatok átszervezése Romániában

A román Művelődés- és Művészetügyi Állami Bizottság *Könyvtári Szemle* című, magyar nyelvű folyóirata számunkra is érdekes cikkeiben számol be a romániai közművelődési könyvtárhálózatok most folyó átszervezéséről. A nagyarányú újjászervezést a közigazgatás új területi beosztásához való igazodás igénye indította el. De a tervezés és a munka során nem csupán erre vannak tekintettel, hanem erőteljesen figyelnek a könyvtári fejlődés sajátos szakmai követelményeire is. Egységes és korszerű könyvtári rendszert kívánnak teremteni, kevesebb, de erőteljesebb intézménnyel.

Ennek a célnak érdekében nagyarányú összevonásokat hajtanak végre az állami, szakszervezeti és iskolai könyvtárak körében. A közművelődési hálózatok központjai a nagy városi könyvtárak lesznek, melyek kiépítik általános tudományos könyvtári funkciójukat, megteremtik a tájékoztatást, kifejlesztik a regionális szolgáltatásokat, beleértve ebbe a módszertani irányítás tennivalóit éppúgy, mint a régióknak is nyújtandó többi szolgáltatást. A központi városi könyvtárak mellett célszerűen telepített nagy fiókkönyvtárakkal kívánják a városok arányos könyvtári ellátását megoldani, úgy, hogy feloldják a városközpont könyvtári zsúfoltságát, megszüntetik a párhuzamoságokat.

Nagyszébenben például az Astra Vá-

rosi Könyvtár megszűntette 30 könyvkölcsönzőjét és helyettük 4 fiókkönyvtárat létesített a legfontosabb városnegyedekben. Bukarestben feladattá tették a tájékoztató szolgálat kifejlesztését és a közművelődési könyvtárak bekapcsolását ennek rendszerébe.

Mint említettük, az átszervezés érinti a szakszervezeti könyvtárakat is. Az egymás közelében fekvő vállalatok, gazdaságok, intézmények szakszervezeti könyvtárait összevonják és ezekből megfelelő anyagi alapokkal, helyiségekkel és szakképzett, főhivatású könyvtárosokkal rendelkező nagy könyvtárakat létesítenek azzal a feladattal, hogy lássák el egy-egy városrész szakszervezeti és területi könyvtári funkcióit. Turnu-Severinben 24 gyenge szakszervezeti könyvtárból létesítettek 4, egyenként 10 ezer kötetes könyvtárat. Tulceában a szakszervezetek művelődési házának könyvtára átvette 10 kisebb szakszervezeti könyvtár állományát. Nagyszalontán a 37 ezer kötetes rajoni könyvtár mellett 7 kisebb szakszervezeti könyvtár anyagából létesítettek a szakszervezeti klubban egy 20 ezer kötetes korszerű szakszervezeti könyvtárat, s a város lakosságát most ez a két nagy közművelődési könyvtár látja el. A Szalonta környéki községekben pedig a szakszervezeti könyvtárak állományát és könyvbeszerzésre fordított összegeit átruházták a községi könyvtárakra.